

Historisk kalender 2000 for Aittedal og Hakadal

Hakadal stasjon

Hakadal stasjon er 100 år gammel.

Stasjonsbygningen ble oppført i år 1900 i forbindelse med utbyggingen av Gjøvikbanen. Det særpregete bygget er tegnet av jernbanearkitekten Paul Armin Due.

Det er sagt at Hakedal stasjonsområde i sin tid var en av de fineste stasjoner i landet, og representerte noe av det beste fra NSBs dampjernbanehistorie. Stasjonen var parkmessig beplantet. Her var posthus, pakkhus og lager, spesialplattform for melketransport og tømmertransport, lokmotiv- og smørestall, vannforsyning til damplokomotivene og et sidespor ned til elva der hvor Hakadal sagbruk lå, hvor jernbanevognene ble trukket opp og ned av et vinsjeanlegg. Ved stasjonen var det også en dreieskive som senere ble benyttet som plattform til det første solobservatoriet på Harestua.

I en fortegnelse over jernbanestasjoner (med tanke på stasjonsmestere og betjenter) nevnes det at 1/2 mål dyrket mark hørte med, at melk kunne fås kjøpt på gårdene omkring stasjonen og at det var kirke på stedet. Samme kilde viser til alminnelig bondetrafikk og trelast, og nevner spesielt at «Det nu ferdigbygde Statens tuberkulosesanatorium med plass for 180 pasienter ligger 3 km borte og vil komme til å trafikere stasjonen». Betjeningen besto av 1 stasjonsmester, 2 telegrafister og 2 stasjonsbetjenter.

Damplokomotiv ble benyttet på strekningen Oslo - Hakadal frem til 1954, da dieseltogene overtok denne lokaltrafikken. Gjøvikbanen ble først elektrifisert i 1961-62.

Stasjonen har vært ubetjent siden 1990. I dag er stasjonsmesterboligen i 2. etg. utleid til boligformål, mens 1. etg. står ubenyttet etter at postkontoret ble lagt ned i 1996. Stasjonsbygget ligger der, og minner oss om 100 års jernbanehistorie med betydning for lokalsamfunnet. La oss håpe at NSB vil vite å ta vare på det.

Den 14. januar

er Hakadal Idrettslag 100 år. Til å begynne med het laget Hakedals Skiløberforening,

men da foreningen begynte med sommeridretter i 1917, skiftet den navn til Hakedals Idrætslag. Hakadal arbeideridrettslag ble stiftet i 1926, og mange av medlemmene i HIL gikk over til den nye foreningen. I slutten av 30-årene ble det arbeidet for å slå de to lagene sammen. Dette arbeidet ble avbrutt av krigen. Men i 1945 gikk de sammen i Hakadal Idrettslag.

Her har vi tatt med tre bilder og noen karikatur tegninger. Det ene bildet er fra 1918 og viser terrengløpere i HIL. Terrengløp var en viktig løpsøvelse den gangen, og de vanlige distansene var 3 og 5 km. Foran fra venstre sitter: Aksel Blomseth, Thomas Døhlie, Bjarne Langebraaten og Øyvind Haugen. Bak fra venstre står: Ukjent, Aasmund Haugen, Ole Martinsen, Harald Elvenes, Aksel Bakken og Johan Blomseth.

ensmann Bernh. Anker

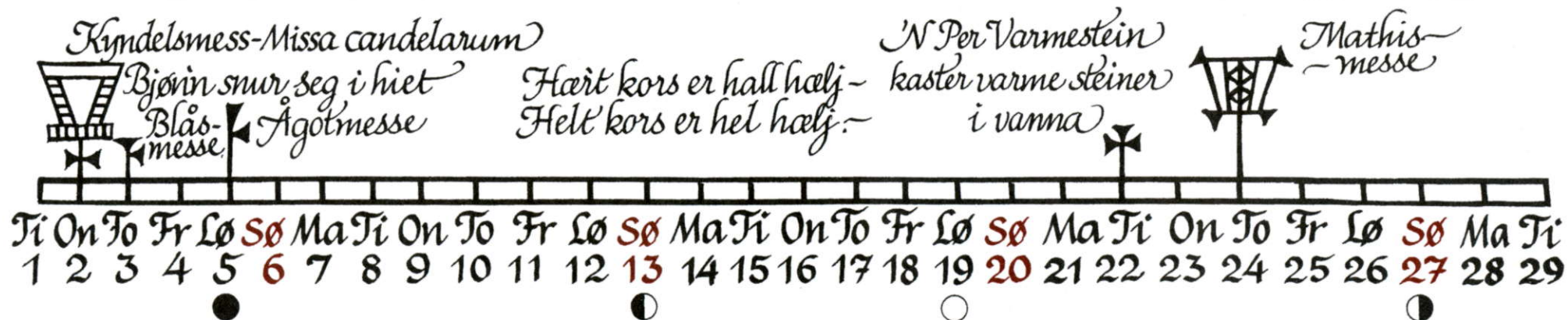
Anker var den første lensmannen i Nittedal, utnevnt 17. november 1874, tiltrådte 1. januar 1875 og satt som lensmann til 1913. Tidligere hørte Nittedal til Skedsmo lensmannsdistrikt.

Morten Peder Bernhard Anker var født 2. september 1840 på Rotnes bruk. Hans kone var Caroline Marie Engebretsen, født i 1839 i Aker, hun døde i 1904. De hadde ingen barn.

I 1871 hadde Anker kjøpt negarn Skøyen og dreiv garden til 1908 da han solgte den. De siste åra som lensmann holdt han til på Mo. Han døde 28. august 1921, gravsteinen er å finne på Nittedal kirkegård.

De gamle husa på Skøyen er fra Ankers tid. Det var lagd til en midlertidig arrest i et rom ved siden av stallgangen og lensmannskontoret var i veslebygningen. Haven hadde mer parkpreg enn en vanlig bondehave, med store trær, andedam og lysthus.

Bildet er utlånt av Gunor Skøyen.

FEBRUAR 2000

A

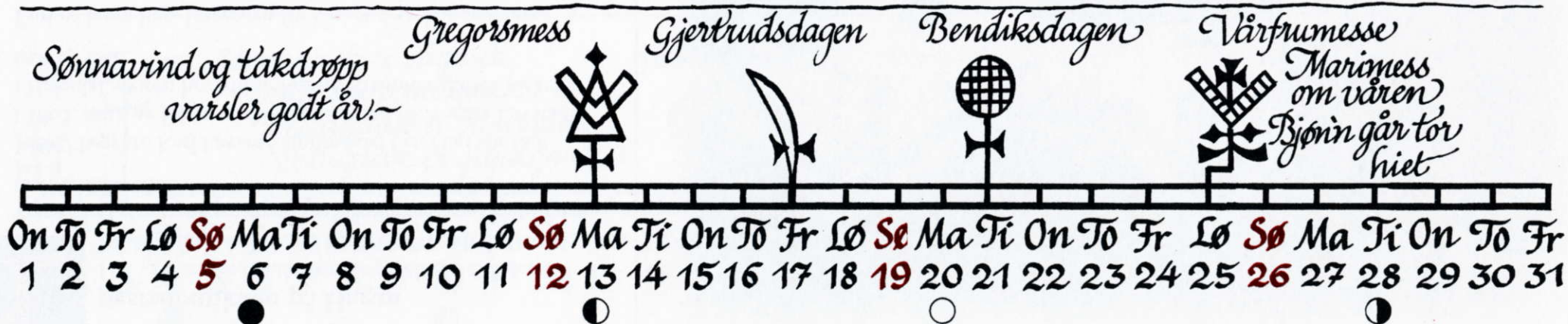
anne Marie Botolfsdatter Elnes

var fra Stor-Årnes nord i Hakadal, født i 1845.
Hun giftet seg med Hans Christophersen på nabogarden
Øvre Elnes i 1875. De fikk døtrene Karen Betzy og Helga.

Lillian Løvstad minnes ofte oldemoren når hun ser de to gamle trærne i hagen på Øvre Elnes: Apalen som blomstret i hennes tid og i alle år siden, og gråna som rager så høyt mot himmelen. Anne Marie trodde fullt og fast på Vår Herre. Men hun trodde også på nissen, og ungene syntes det var spennende når hun fortalte om det. En gang så hun flere smånisser sitte skrevet over låvetaket på Nedre Elnes. Det var rett før jul, og de lo og sang.

Lillian husker oldemoren som arbeidsom, snill, trygg, åpen og nysgjerrig på det meste. Hun var veldig spent da strømmen kom til Elnes-grenda i 1937. Det var noe annet enn tyristikker, talglys, parafinlamper og annet tungvint stell. Anne Marie døde fredelig i romjula i 1939.

Bildet er utlånt av Lillian Løvstad.

MARS 2000

Løvstadbutikken på Hagan

Det var mange handelssteder på Hagan tidligere. Ett av dem lå helt inntil Hadelandsveien der hvor veien til Skytta svinger opp. Eldre folk vil kjenne stedet under navnet Bakvendt.

I 1902 begynte Karl Løvstad landhandel her. Han var født i 1865, sønn av Johannes Nilsen Løvstad på Nordre Løvstad i Hakadal, moren het Marte Karine Kristoffersdatter Kirkeby, født på Dal.

Karl og kona Inga Jørgensen fra Verket drev handelsstedet i mange år, og etter dem overtok datter og svigersønn, Lydia og Marthin Marthinsen.

På 60-tallet tok det slutt. Økende trafikk og veiutbedringer har tatt sitt. I dag er alt borte, og vi kan lure på hvordan det i det hele tatt var plass til en butikk på stedet.

Bildet er utlånt av Berit Marthinsen.

*Den fysiske sommardagen er
14. april. Da skulle rømme-
grauten stå på bordet.
Fløttedag for tenestefolk*

*3. dag sommar
Bar bakke*

*St. Jørgensdag
Egg i alle reir
Markusdagen ~
Den store Pøngdagen*

Lø	Sø	Ma	Ti	On	To	Fr	Lø	Sø	Ma	Ti	On	To	Fr	Lø	Sø	Ma	Ti	On	To	Fr	Lø	Sø							
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30

APRIL 2000

Gubberenn

Fra ca. 1928 til ca. 1960 ble det nesten årlig arrangert «Gubberenn» i Nittedal. Rennet gikk som hopprenn og ble arrangert både i

Rotnesbakken og på Bjertnestangen.

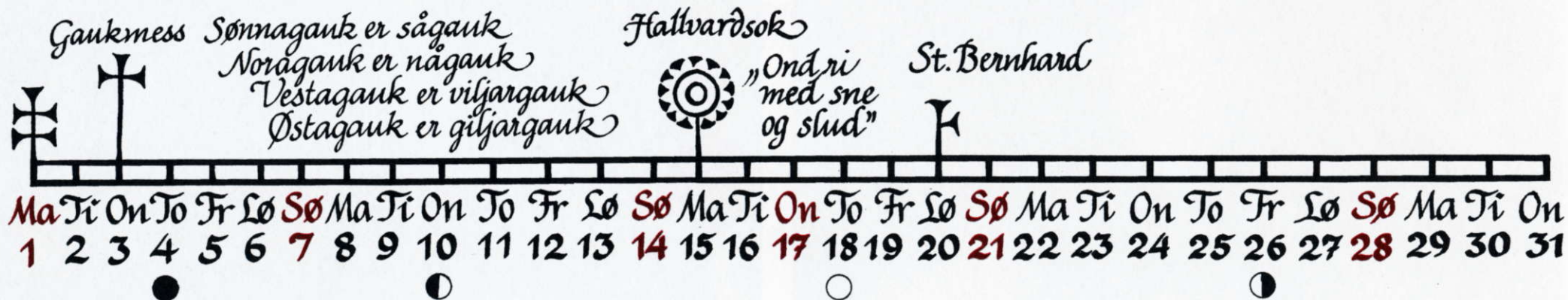
Deltagerne i gubberennet var delt i klasser fra 35 til 100 år. Alle hadde fantasifulle og morsomme tilnavn. Her var det navn som: «Dråpanils», «Veivimsa», «Det evige glis», «Tre stjerner», «Snartenkten», «Vørtekaka», «Smørbukk» og mange flere. Hovedpremien i rennet var den evigvandrende «Rotnes Pokalen».

Det var eldres avdeling i Nittedal Idrettslag som sto for arrangementet. Etter hvert ble gubberennet en del av den årlige Bjertnesmarken, her ble det ofte også arrangert kostymerenn og fotballkamp.

I 1953 kom det en ny øvelse på programmet, «Bjertnesloppet». Bakermester Kamillo Pettersen fikk oppgaven å gi reportasje med kortbølgesender ute i fra løypa. En morsom affære, skrev Varingen.

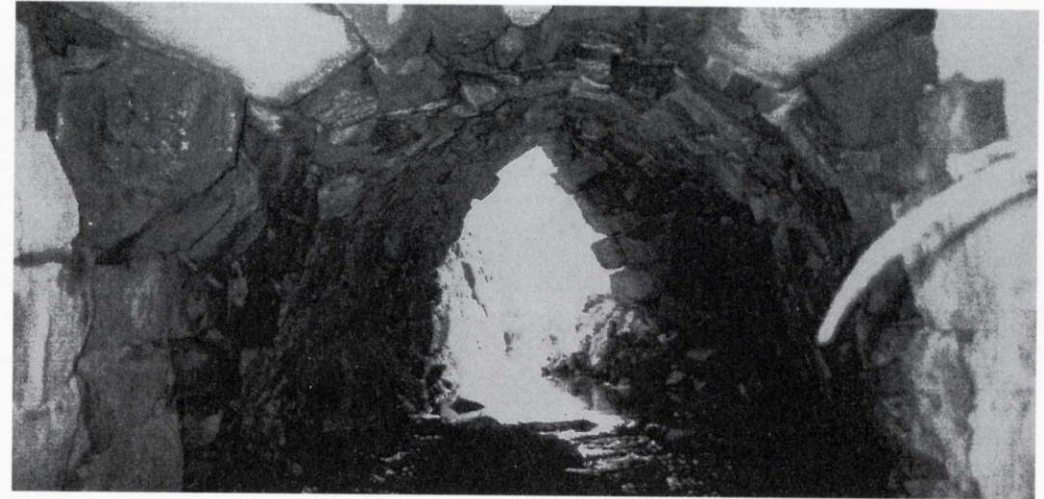
Etter arrangementet var det ofte dans og annen moro, underholdningen var ved Rotnes skoles musikkorps, og søstrene Bjørklund hørte også med.

Bildet er utlånt av Torfinn Pettersen.

Mai 2000

itt vei historie – Den aller eldste Hadelandsveien – rideveien og allfarveien – lå på østsiden av dalen, mellom kirkene. Fra Nittedal kirke gikk det to rideveier sørover, en mot Nitsund, den andre gikk via Slattum og Skytta, og over Bjøråsen. Nordover fulgte rideveien i store trekk dagens Rauerskauveien til Rotnes og Gamleveien videre til Bjørnholt. Videre gikk veien om Aas gård og Mork til Kapelsrud.

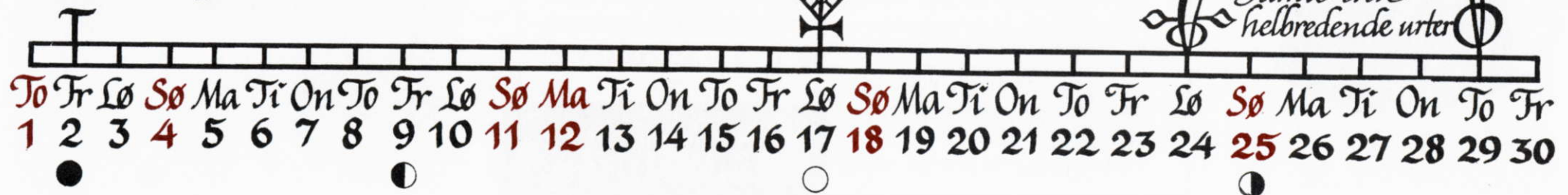
Fra siste del av 1700-tallet blir det fart i utbyggingen av kjørbare veier. Vi fikk Kongeveiene. Den Bergenske kongeveien gikk fra Grorud over Bjøråsen og gjennom Skytta, nordover

dalen på vestsiden til Rotnes, hvor den krysset elva og fulgte den gamle rideveien til Bjørnholt, og så videre nordover.

Det ene bildet viser en svært verneverdig del av den gamle Bergenske Kongevei. Det er to kraftige og høye forstøtningsmurer som er i god stand. De er gode minnesmerker om den tids veibyggingskunst. Vi finner murene på Bergenskeveien ca. 1 km sør for Skytta.

Det andre bildet er fra kongeveien ved Spenningsby. Denne stenhvelvbrua er bygd i 1804. Den er antagelig den eldste bevarte stenhvelvbru i Akershus og er i høy grad verneverdig.

*Skoklefallsdagen
- våronna
Ska være gjort*

JUNI 2000

Kapelsrud

nord i Hakadal var postgård fra 1647, de hadde da ansvaret for å føre posten frem til Gran på Hadeland hver femte uke.

Gården var skysstasjon i en periode på slutten av 1800-tallet. Bygningen til den gamle skysstasjonen står fortsatt, den er tatt godt vare på og benyttes i dag som privatbolig.

I 1888 ble denne stenhvelvbrua av meget høy kvalitet bygget ved Kapelsrud.

JULI 2000

Slattum skole

1. klasse jenter 1952

Dette var en ren jenteklasse fra 1. til 5. klasse. I 6. og 7.

klasse ble elevene omgruppert til to blandingsklasser. 6A fikk Jostein Randen til klasseforstander og 6B fikk Ronald Jensen. I 4. og 5. klasse var det flere lærere og flere klasserom. De tre første skoleårene var stabile og trygge i fast klasserom (annen etasje til høyre sett fra skolegården) og samme «frøken», Karen Engen. Hun var lærer for flere generasjoner på Slattum skole.

På bildet ser vi fra venstre:

Marion Undli, Inger Harridsleff, Helvidia Andersen, Solfrid Anker-Hansen, Synnøve Johnsen, Eva Rasmussen, Kerstin Christiansen, Laila Lunder, Solvår Andresen, Ellinor Andersen, Else Haraldsen, Gunor Skøyen (bak), Liv Holm, Eva Østlie (bak), Grethe Roll, Ragnhild Østlie og Anne-Kari Tårnesvik.

AUGUST 2000

Slattum landhandleri

Slattum landhandleri ble etablert i 1930. De som bygde opp stedet, var Gunhild og Karl Svendsen. Butikken inneholdt både kolonial, jernvarer, manufaktur og sko. Gården hadde også leiligheter.

Etter krigen ble butikken overtatt av andre, og i en periode drev kjøpmann Try forretningen. Da het stedet bare «Try». I en periode på 70-tallet var det brukthandel i gården. Huset ble revet i forbindelse med utvidelsen av RV 4.

Bildet er utlånt av Svein Try.

Marimess om høsten. Nå kan du kløppe saw

Korsmesse om høsten
Loa ska vera i hus

Le og grind skal stå oppe

Mathismesse om høsten

Mikkelsmess
Hølj tel 1770.
Tjenestefolk ska vara fri~

Fr	Lø	Sø	Ma	Ti	On	To	Fr	Lø	Sø	Ma	Ti	On	To	Fr	Lø	Sø	Ma	Ti	On	To	Fr	Lø							
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30

SEPTEMBER 2000

Øvre Haug og Nordre Myrer

ligger henholdsvis nord i Nittedal og midt i Hakadal. Bygningen på Haug ble tatt i bruk som hovedbygning på slutten av 1700-tallet. Hundre år seinere ble det

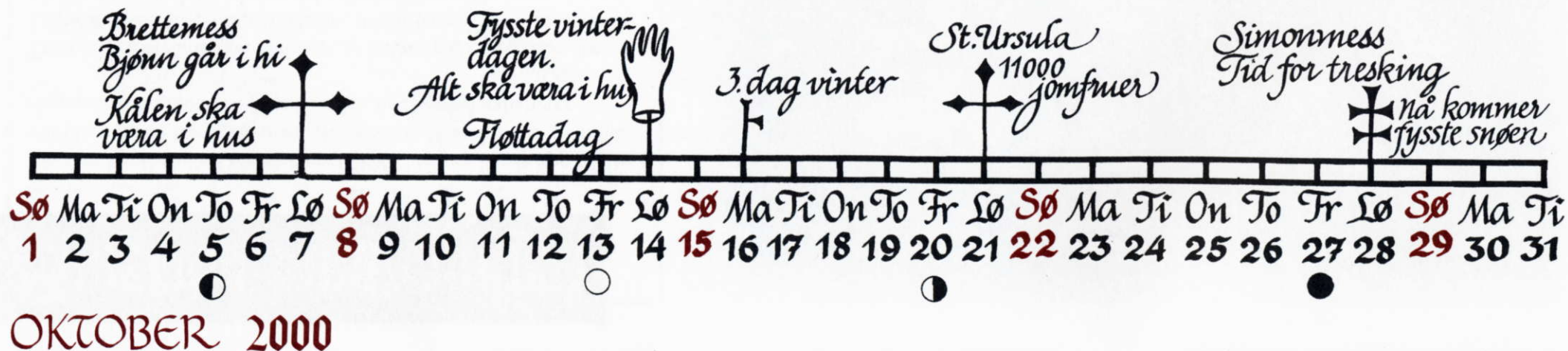
bygd ny hovedbygning på gården, og da fikk den gamle gjøre tjeneste som drengestue. Huset er typisk for våningshusene i distriktet i tiden før sveitserstilen slo igjennom mot slutten av 1800-tallet. Huset på Myrer ble bygd i 1857, men bygd om og dekorert i sveitserstil i 1912. Mann for det var snekkeren Karl Andersen. Han er også mester for en rekke andre sveitserhus i bygda.

Øvre Haug

Nordre Myrer

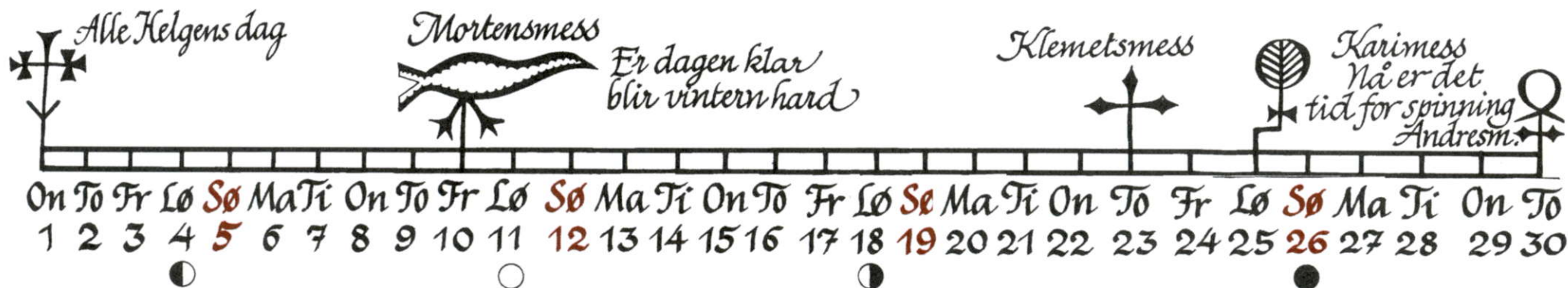
Musikanter i Hakadal

Bildet er tatt i 1945 i forbindelse med et stevne på Elvetangen, hvor det blant annet ble spilt gubbekamp. Denne hornmusikken ble brukt i forbindelse med mange slags arrangementer, og de spilte også til dans.

Foran fra venstre: Ove Engelién, Thomas Døhlie, Bjarne Botilsrud og Erling Johansen.

Bak fra venstre: Reidar Johansen, Gunnar Johansen, Hans Bækkelund, Magnus Johansen og Grøndahl. Varingskollen i bakgrunnen.

Bildet er utlånt av Stein Langebraaten.

NOVEMBER 2000

Rotnes Bruk

sett fra østsiden av dalen. Gården ble ryddet i eldre jernalder. Hovedbygningen er bygget av Christian Ancher i 1752. Husmannsplassen Bakken og Tajet ovenfor gårdstunet er bygget ca. 1750 og 1790, «Tittutt», nede ved demningen, er bygget i ca. 1750-åra.

Bygningen nede til høyre var frørenseri og ble bygget i 1907.

Den store teglstensbygningen i midten av bildet er mølla, bygget i 1906. Til venstre for denne ser vi kornmagasinet, bygget i 1937.

Til venstre i bildet ser vi stasjonsveien ta av fra RV 4. Nord for denne ser vi den fine furuskråningen med bautaaen over de falne fra siste krig på toppen av skråningen.

Bildet er utlånt av Andreas Wessel.

Barbromess

Nilsmess fel minne
om Bisp Nicolaus

Annadag -
Jomfru
Marias mor.

Lussinatt
Svarteste natta i året.

Åsgardsrei rir
gjennom luften

Tomasmess
Kakelinna
Lefsebaking

Juledag
Om du finner
et korn under bordet
på juledagen, blir det godt år.

Fr Lø Sø Ma Ti On To Fr Lø Sø Ma Ti On To Fr Lø Sø Ma Ti On To Fr Lø Sø
1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31

DESEMBER 2000

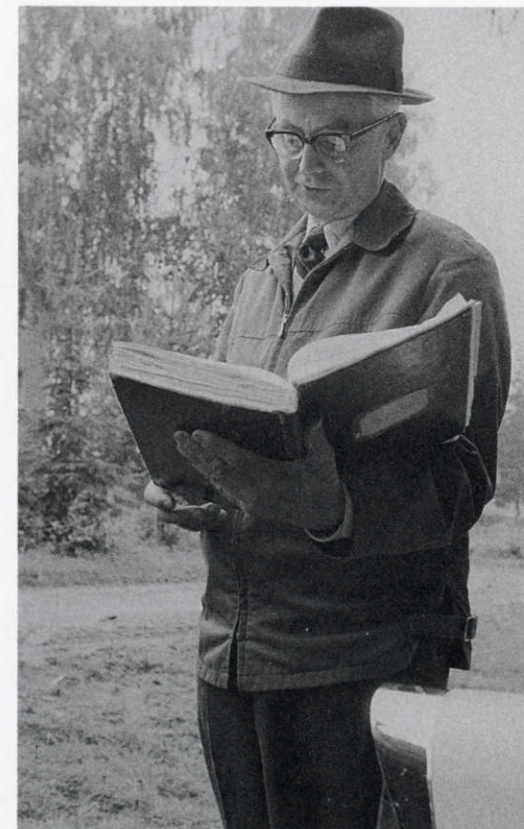
Rotnes sag

der vi ser den på bildet ble anlagt her i 1906 samtidig med at Rotnes bruks første elektrisitetsverk ble satt i drift. Her var det sagdrift frem til 1971/72.

Hans With

drev Rotnes bruk med jordbruk, mølle, elektrisitetsverk, sagbruk og skog fra 1930 til 1988. Her på befaring i Gaustadmarken med Norsk forstmannsforening. Bildene er utlånt av Andreas Wessel.

Nittedal Historielag

Kalenderen for år 2000 er den niende kalenderen Nittedal historielag har laget for bygda vår. Dette gjør vi for å imøtekomme den sterke interessen for gamle bilder, og for å ta vare på gamle minner.

Vi håper også denne vil falle i smak. Med tanke på fremtidige kalendere tar vi imot råd og kritikk, og fremforalt nye bilder. Ta kontakt med historielagets styre, som har fungert som redaksjonskomité.

Nittedal historielag ønsker å levendegjøre og ta vare på minner fra bygdas fortid. Det gjør vi ved å arrangere foredrag, turer, kurs og utgivelse av kalendere som denne.

Som medlem av laget er du også med i Romerike historielag.
Ønsker du å vite mer om bygda og bygdehistorien, er du velkommen i laget.

Kontingent er for tiden 100,- kroner.

Medlem blir du enklest ved å ta kontakt med et av styremedlemmene.

STYRET I 1999/00 BESTÅR AV:

Tom Christophersen (formann), telefon 67 07 52 37

Jorunn Andersen, telefon 67 07 57 45 • Gunor Skøyen, telefon 67 07 10 62

Synnøve Didriksen, telefon 67 07 70 69 • Thorleif Henriksen, telefon 67 07 27 77

Primstavene er tegnet av Kari Ruud Flem

Trykk: GAN Grafisk AS, Oslo